

XXIII JORNADES DE LA SAC: SIMEÓN DE GUINDA Y APEZTEGUI, EL COPRÍncep DESCONEGUT

Simeó, el Copríncep previsor

Alfred Llahí i Segalàs

Periodista, professor i escriptor. alfredllahi@gmail.com

Resum

Simeó, el Copríncep previsor

Simeón de Guinda y Apeztegui (1660-1737) davant la gran pesta de Marsella, del 1720, va salvar els andorrans prohibint qualsevol contacte amb França, creant unes línies de vigilància i control als punts estratègics del país, a Soldeu, a Llorts i a Sant Julià de Lòria i va saber mantenir intacta la independència d'Andorra després del Decret de Nova Planta d'Espanya com a conseqüència de la Guerra de Successió Espanyola.

Resumen

Simeón, el Copríncep previsor

Simeón de Guinda y Apeztegui (1660-1737) ante la gran Peste de Marsella, del año 1720, salvó a los andorranos prohibiendo cualquier contacto con Francia, creando unas líneas de vigilancia y control en los puntos estratégicos del país, en Soldeu, en Llorts y en Sant Julià de Lòria y supo mantener intacta la independencia de Andorra tras el Decreto de Nueva Planta de España como consecuencia de la Guerra de Sucesión Española.

Résumé

Simeón, le Copríncep prémoniteur

Simeón de Guinda y Apeztegui (1660-1737) lors de la grande peste de Marseille, en 1720, sauva les Andorrans en interdisant tout contact avec la France, en créant des lignes de surveillance et de contrôle à des points stratégiques du pays, à Soldeu, à Llorts et Sant Julià de Lòria et a su conserver intacte l'indépendance d'Andorre après le décret de la Nouvelle Planta d'Espagne à la suite de la guerre de Succession d'Espagne.

Abstract

Simeon, the prescient Copríncep

Simeón de Guinda y Apeztegui (1660-1737) confronted with the great Plague of Marseille, in 1720, saved the Andorrans by prohibiting any contact with France, creating surveillance and control lines at strategic points in the country, at Soldeu, at Llorts and Sant Julià de Lòria and kept Andorra's independence intact after the New Planta Decree of Spain, a result of the War of Spanish Succession.

a fa més de dos mil anys que Sèneca defensava que, quan s'està al bell mig de les adversitats, ja és tard per ser caut. I ho hem pogut comprovar per nosaltres mateixos, en ple segle XXI, amb la irrupció a les nostres vides del SARS-CoV-2, causant de la pandèmia de la COVID-19.

La bona voluntat no és mai suficient davant una situació que ningú s'esperava. Potser per això els xinesos sempre han defensat allò de: *"excava el pou abans que tinguis set"*. Però en la història de la humanitat s'han viscut situacions similars molt sovint i, en alguns moments pretèrits, aquells que manaven han demostrat tenir més seny que molts dels seus homòlegs d'avui.

Un d'ells va ser el nostre mai prou lloct Copríncep Episcopal Simeón de Guinda y Apeztegui (1660-1737), que davant la Gran Pesta de Marsella, de l'any 1720, va saber agafar les regnes del seu país i, amb encert i mà ferma, va salvar els andorrans d'una mort en massa. Què va fer? Doncs prohibir qualsevol contacte amb França i amb els seus habitants. Ho decretava l'1 de febrer de 1721, a fi de preservar les nostres Valls de la pesta *"essent de dret natural procurar evitar la ruïna de les Valls"*.

Com ho va fer? Doncs creant unes *"línies"* de vigilància i control als punts estratègics del país. En va crear tres: a Soldeu, a Llorts i a Sant Julià de Lòria. Cadascuna amb sis homes, *"naturals i de tota satisfacció"*, comandats per un prohoms, *"jurat i de tota confiança i satisfacció"*. Les línies cobrien tots els possibles passos de gent, a peu o a cavall. A tothom que intentés entrar se li demanava el passaport i el *"bitllet de sanitat"*, el passaport Covid d'aquella època. Qui no el tingués, se l'havia d'expulsar al moment i, per si fos el cas, hi havia una borda preparada a cada línia, a

manera de llatzeret, a 15 minuts del lloc de control, per obligar a fer les quarantenes.

I, no va pensar el Copríncep en la fam que portaria tancar les fronteres? I tant que sí! Va aconseguir que el capità general de Catalunya, el militar italià al servei del rei d'Espanya Felip V, Francesco Pio di Savoia Moura Corterreal y Moncada, Príncep Pio i de San Gregorio, marquès de Castel-Rodrigo, duc de Nocera i comte de Lumières, es fes càrrec (i a costa seva!) dels queviures que els andorrans necessitessin per la seva subsistència, portant-los fins a una borda de Sant Julià de Lòria, on el Consell General els podria recollir i *“repartir-los amb compte, raó i equitat”* entre els habitants de les Valls amb penes de 1.000 lliures, moneda jaquesa, si ho incomplien. Això sí era ser un sobirà preocupat pel seu poble!

Potser per això i molt més, el col·lectiu Simeón de Guinda, del qual formo part amb orgull i convicció, reivindica la figura d'aquest gran home d'Estat, únic Copríncep Episcopal mort en terra andorrana que, gràcies a la seva visió, importants amistats i a la seva fina diplomàcia, va saber protegir el seu poble com fa un veritable sobirà. Com deia el filòsof letó d'influència alemanya Nicolai Hartmann, *“la intel·ligència és la funció que adapta els mitjans a les finalitats”*.

Declamació fúnebre pel Bisbe Simeó

Un home que va aconseguir, just un any abans de morir a Sant Julià de Lòria, l'únic Copríncep de la història mort en terra andorrana, que un predecessor seu, el Bisbe d'Urgell Ermengol, fos reconegut com a sant a tots els dominis del rei d'Espanya. Fou el jesuïta Pierre Robinet, confessor del

rei Felip V d'Espanya gràcies a la recomanació que el seu antecessor, Guillaume Daubenton, qui el va proposar com a Bisbe d'Urgell. I també fou un jesuïta, Joseph Villarejo, qui va fer la *Declamación fúnebre en las exequias del Ilustrísimo Señor D. Simeón de Guinda y Apeztegui, Obispo de Urgel, del Consejo de Su Majestad, Príncipe Soberano de los Valles de Andorra, difunto en el Acto de Visita de la Villa de S. Julián, Valles de Andorra, día 7 de Agosto de 1737*, una joia bibliogràfica publicada l'any 1738 a Cervera, sortida de la impremta de la *Pontificia y Real Universidad*, gràcies al religiós *Convento de las Madres de la Compañía de María, en grata y perenne memoria de este su Ilustrísimo Fundador*.

El jesuïta Joseph Villarejo no escatima en adjectius ni en paraules amables vers el nostre Copríncep al llarg de les 24 pàgines que conté aquest llibret, entre les quals excel·leixen les de *“espíritu piadoso, devoto, flexible a lo bueno, caritativo, limosnero, eclesiástico, episcopal”*. Acaba aquesta llarga i emotiva declamació fúnebre parlant amb la mort, a qui el Pare Robinet li diu: *“Tu fin es acabar. Acabaste con su vida, bien, es pensión que se ha de pagar a la naturaleza; pero sus créditos, su buena opinión, su memoria nunca acabarán. In memoria aeterna erit justus. Queda gravada en los pechos de todos, gravada en estos Montes y en todo el Obispado, y su alma en más eterna memoria del Cielo, donde requiescat in pace. Amen”*.

Tant de bo el poble andorrà reconegui al Copríncep Simeó tot el que va fer per Andorra i per mantenir intacta la nostra independència, de ja 743 anys. Mai és tard i com diria el Nobel Gabriel García Márquez, *“no ploris perquè ja es va acabar, somriu perquè va succeir.”*